

Vergaderjaar 2024-2025

22 660 Conferentie van commissies voor Europese aangelegenheden uit de parlementen van de lidstaten van de EU en van een delegatie uit het Europees Parlement

Nr. 92 VERSLAG

Vastgesteld 12 augustus 2025

Van zondag 26 tot en met maandag 27 januari 2025 vond in Warschau, Polen, de bijeenkomst plaats van voorzitters van de commissies voor Europese aangelegenheden van de parlementen van de Europese Unie, hierna aangeduid als de COSAC-voorzittersbijeenkomst. Naast de genoemde delegaties namen ook delegaties van de nationale parlementen van de kandidaat-lidstaten van de Europese Unie deel als waarnemer, met uitzondering van Georgië, evenals een delegatie van het Europees Parlement. De Nederlandse delegatie naar deze conferentie bestond uit Bastiaan van Apeldoorn (SP), voorzitter van de commissie voor Europese Zaken van de Eerste Kamer en Caroline van der Plas (BBB), voorzitter van de commissie Europese Zaken van de Tweede Kamer. De ambtelijke ondersteuning bestond uit Van den Driessche (Eerste Kamer) en Helsing-Puts (Tweede Kamer). De delegatie brengt als volgt verslag uit.¹

Briefing Nederlandse plv. ambassadeur Warschau

De delegatie ontving op maandagochtend een briefing van de plv. ambassadeur in Warschau, de heer Taco Stoppels. Hij informeerde de delegatie over de prioriteiten van het Poolse Voorzitterschap en de relatie tussen Nederland en Polen.

Opening van de vergadering

De vergadering werd geopend door de heer Tomasz Grodzki, voorzitter van de commissie Europese Unie-zaken van de Poolse Senaat, en mevrouw Agnieszka Pomaska, voorzitter van de commissie EU-zaken van de Poolse Sejm. Aansluitend volgde een openingsspeech van de voorzitter van de Senaat, mevrouw Małgorzata Kidawa-Błońska. In haar toespraak sprak zij over de toekomst van Europa, waarbij zij constateerde dat de periode van vrede ten einde is gekomen. Tegen deze achtergrond benadrukte zij het belang van een sterke defensie-industrie, zodat Europa in staat is zichzelf te beschermen tegen externe dreigingen. Zij onderstreepte dat veiligheid een gezamenlijke verantwoordelijkheid is en dat samenwerking tussen lidstaten essentieel is. Veiligheid kent volgens haar vele dimensies, die allemaal zijn terug te vinden in de prioriteiten van het Poolse EU-voorzitterschap. Deze prioriteiten zijn als volgt geformuleerd:

¹ De documenten bij deze plenaire vergadering zijn te raadplegen op de website van IPEX: <https://secure.ipex.eu/IPEXL-WEB/conferences/cosac/home>

1. Versterking van defensie en veiligheid;
2. Bescherming van burgers en buitengrenzen;
3. Weerbaarheid tegen buitenlandse inmenging en desinformatie;
4. Waarborging van veiligheid en vrijheid van ondernemerschap;
5. Bevordering van de energietransitie;
6. Ondersteuning van een concurrerende en veerkrachtige landbouwsector;
7. Versterking van gezondheidsbeveiliging.

Tot slot merkte zij op dat de nieuwe prioriteiten van de Europese Commissie nauw aansluiten bij het Poolse voorzitterschap en bij de lopende onderhandelingen over het nieuwe Meerjarig Financieel Kader (MFK).

Procedurele zaken

Tijdens het procedurele gedeelte van de bijeenkomst gaf het Voorzitterschap een toelichting op de vergadering van de troika. In deze context werd ook de ontwerpagenda voor de plenaire COSAC-vergadering besproken en unaniem goedgekeurd.

Daarnaast werd de opzet van het halfjaarlijkse verslag (bi-annual report) vastgesteld. Dit rapport zal op 4 februari 2025 worden verstuurd aan de betrokken partijen. De beantwoording van het rapport dient uiterlijk op 17 maart 2025 te worden ingediend.

Een belangrijke ontwikkeling die werd aangekondigd, is dat het COSAC-secretariaat vanaf 2025 opnieuw jaarlijks een rapport zal uitbrengen. Dit is de eerste keer sinds 2005 dat een dergelijk jaarlijks rapport wordt opgesteld. Het doel hiervan is om de transparantie te vergroten en de kennisdeling tussen nationale parlementen en het Europees Parlement te bevorderen.

Sessie I Presentatie van de prioriteiten van het Poolse Voorzitterschap

De sessie werd geopend door de Poolse minister voor Europese Zaken, Adam Szłapka. In zijn inleiding blikte hij terug op de toetreding van Polen tot de Europese Unie op 1 mei 2004. Hij herinnerde eraan dat vrede en veiligheid destijds de fundamentele vormen van het Europese project. Volgens de minister blijft veiligheid ook vandaag de dag een kernwaarde, en vormt het dan ook het centrale motto van het Poolse voorzitterschap van de Raad van de Europese Unie.

Minister Szłapka benadrukte dat de Europese Unie een belangrijk en waardevol project is, dat met gezamenlijke inzet is opgebouwd. Hij riep op tot verantwoordelijkheid om dit project te onderhouden en verder te versterken. In zijn toelichting op de prioriteiten van het Poolse voorzitterschap gaf hij aan dat veiligheid, versterking van de defensiecapaciteit, bescherming tegen hybride dreigingen, het tegengaan van desinformatie en het versterken van het concurrentievermogen van de EU centraal staan.

Verschillende delegaties namen vervolgens het woord en spraken hun steun uit voor de gepresenteerde prioriteiten. Daarbij werd breed erkend dat versterking van de Europese defensie noodzakelijk is, al liepen de meningen uiteen over de wijze waarop deze inspanningen gefinancierd zouden moeten worden. Ook werd er nadrukkelijk steun uitgesproken voor Oekraïne, en werd aandacht gevraagd voor hybride dreigingen, met name in de Baltische Zee en richting Groenland.

Een van de delegatieleden stond stil bij het feit dat de bijeenkomst plaatsvond op Holocaust Memorial Day. Er werd een moment van reflectie gevraagd bij deze herdenkingsdag.

Een terugkerend thema in de bijdragen van de delegaties was de zorg over desinformatie en buitenlandse inmenging. Het lid **Van Apeldoorn** uitte zijn zorgen over desinformatiecampagnes die niet alleen vanuit Rusland, maar ook vanuit de Verenigde Staten afkomstig zouden zijn. Hij wees op de rol van tech-oligarchen die volgens hem proberen invloed uit te oefenen op Europese verkiezingen, waaronder die in Polen. Van Apeldoorn pleitte voor een strikte toepassing van de Digital Services Act als middel om deze dreigingen tegen te gaan, maar benadrukte dat dit afhankelijk is van politieke wil en een effectief handavingsmechanisme. Hij vroeg de Poolse minister in hoeverre deze zorgen zijn meegenomen in de prioriteiten van het voorzitterschap.

Het lid **Van der Plas** sprak haar dank uit aan de organisatie van de bijeenkomst en bracht het motto 'MESRA' onder de aandacht: Make Europe Strong and Ready for Action. Zij wees op de spanningen die burgers ervaren tussen de investeringen in oorlog en hun eigen bestaanszekerheid. In dat licht vroeg zij hoe Polen voornemens is de buitengrenzen van de Europese Unie te bewaken.

Tot slot reageerde minister Szapka op de inbreng van de delegaties. Hij onderstreepte dat veiligheid inderdaad de hoogste prioriteit heeft binnen het Poolse voorzitterschap. Tegelijkertijd gaf hij aan dat structurele verbeteringen op dit vlak niet binnen een half jaar gerealiseerd kunnen worden. Volgens de minister zijn eenheid en gedeelde verantwoordelijkheid binnen de Unie essentieel om de gezamenlijke doelstellingen te bereiken.

Sessie II Een beleidsmatige EU-begroting die de gevolgen van klimaatverandering responsief aanpakt

De sessie werd geopend door Janusz Lewandowski, vicevoorzitter van de commissie Financiën van het Europees Parlement. In zijn inleiding verwees hij naar de recente overstromingen in verschillende delen van Europa, waaronder het zuidwesten van Polen, dat momenteel bezig is met herstelwerkzaamheden. Volgens Lewandowski zijn deze natuurrampen onlosmakelijk verbonden met klimaatverandering, en mogen we daar niet blind voor zijn. Hij waarschuwde dat het risico op overstromingen toeneemt en dat dit vraagt om gerichte maatregelen en voldoende middelen. Tegelijkertijd benadrukte hij dat Europese hulp niet de nationale verantwoordelijkheid van lidstaten vervangt.

Lewandowski ging vervolgens in op de uitdagingen die voorliggen binnen het Meerjarig Financieel Kader (MFK), dat onder verantwoordelijkheid valt van de Europese Commissie. Hij wees op de noodzaak van aanzienlijke investeringen, onder meer voor de opbouw van een Europese militaire industrie. Daarnaast is voorbereiding op toekomstige EU-uitbreidingen essentieel, ook al zal toetreding van landen als Oekraïne, Moldavië en de Westelijke Balkan niet op korte termijn plaatsvinden. Hiervoor zijn pre-accessiefondsen nodig. Verder stipte hij aan dat de middelen uit het NextGenerationEU-fonds moeten worden terugbetaald, en dat dit gepaard gaat met hoge rentelasten. Ook de financiering van cohesie- en landbouwbeleid blijft noodzakelijk. Lewandowski pleitte daarom voor meer flexibiliteit binnen het MFK, zodat de EU beter kan inspelen op onvoorziene omstandigheden.

Na zijn toespraak namen verschillende delegaties het woord. Er werd brede steun uitgesproken voor een flexibeler MFK. Daarnaast vroegen diverse delegaties aandacht voor de energiesector, de gevolgen van natuurrampen en de noodzaak van een robuust solidariteitsfonds. Ook werd het belang van investeringen in innovatie onderstreept. Wat betreft defensie werd benadrukt dat een verhoogd defensiebudget moet bijdragen aan een veiliger Europa.

Het lid **Van der Plas** richtte zich in haar bijdrage op de basisbehoeften van mensen: zuurstof, water en voedsel. Zij benadrukte dat de Europese Unie altijd heeft kunnen rekenen op een sterke gemeenschap van professionele en duurzame voedselproducenten, zoals boeren en tuinders. Volgens haar staat de voedselzekerheid in de EU onder druk door afhankelijkheid van importen uit regio's waar voedsel minder duurzaam wordt geproduceerd. Daarnaast vormen klimaatuitdagingen zoals droogte, hevige regenval en overstromingen een bedreiging. Van der Plas stelde dat het cruciaal is dat de EU haar eigen essentiële voorraden, waaronder voedsel, op orde heeft. Zij vroeg het Poolse voorzitterschap hoe het de Europese boeren en tuinders wil ondersteunen bij het nog duurzamer produceren van voedsel, zonder dat dit ten koste gaat van hun concurrentiepositie. Ook vroeg zij welke stappen het voorzitterschap wil zetten op het gebied van watermanagement en investeringen daarin.

Tot slot kreeg vicevoorzitter Lewandowski de gelegenheid om te reageren op de inbreng van de delegaties. Hij benadrukte dat de Green Deal geen doel op zich is, maar wel een noodzakelijke opgave die gerealiseerd moet worden. Daarbij onderstreepte hij het belang van cohesie en regionaal eigenaarschap. Zijn kernboodschap was dat flexibiliteit essentieel is in een tijd die wordt gekenmerkt door onvoorspelbaarheid.

Na de inhoudelijke sessies sloten de voorzitters de bijeenkomst af.

Namens de delegatie,

De voorzitter van de vaste commissie voor Europese Zaken van de Eerste Kamer,
Van Apeldoorn

De voorzitter van de vaste commissie voor Europese Zaken van de Tweede Kamer,
Van der Plas